

Total number of printed pages-11

1 (Sem-4/FYUGP) BCM 43 MJ

2026

COMMERCE
(Human Resource Management)
(Major)

Paper : BCM4400304MJ

(Industrial Relations)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate
full marks for the questions.*

Answer **either** in English **or** in Assamese.

1. Answer the following questions as directed :

1×8=8

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া :

(i) Who is the father of Indian Trade Union Movement ?

ভাৰতীয় শ্ৰমিক সংঘ আন্দোলনৰ পিতৃ কোন?

(a) Narayan M. Lokhande

নাৰায়ণ এম. লোখণ্ডে

(b) Wadia

বাদিয়া

(c) Lal Bahadur Shastri

লাল বাহাদুৰ শাস্ত্ৰী

(d) Bal Gangadhar Tilak

বাল গঙ্গাধৰ তিলক

(Choose the correct option)

(সঠিক বিকল্পটো বাছনি কৰা)

(ii) The structure of I. L. O. includes

I. L. O.-ৰ গঠন হৈছে

(a) An International Labour Conference

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শ্ৰমিক সন্মিলন

(b) A Governing Body

পৰিচালনা সমিতি

(c) An International Labour Office

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শ্ৰমিক কাৰ্যালয়

(d) All of the above

উপৰোক্ত আটাইবোৰ

(Choose the correct option)

(সঠিক বিকল্পটো বাছনি কৰা)

(iii) Collective bargaining is an essential tool of industrial democracy.

সামূহিক দৰদাম হৈছে ঔদ্যোগিক গণতন্ত্ৰৰ এক অপৰিহাৰ্য সঁজুলি।

(State whether the statement is True or False)

(বিবৃতিটো সত্য নে অসত্য উল্লেখ কৰা)

(iv) The concept of 'web of rules' in industrial relations was given by

ঔদ্যোগিক সম্পৰ্কত 'নিয়মৰ জাল'ৰ ধাৰণাটো
ৰ দ্বাৰা দিয়া হৈছিল।

(Fill in the blank with appropriate word)

(উপযুক্ত শব্দৰে খালী ঠাইখন পূৰণ কৰা)

(a) W. Taylor

ডব্লিউ টেইলৰ

(b) P. F. Drucker

পি. এফ. ড্রাকার

(c) John Dunlop

জন ডানলপ

(d) None of the above

ওপৰত উল্লেখ কৰা এজনো নহয়

(v) When workers stop work but remain at the workplace, it is called a _____ strike. (Fill in the blank)

যেতিয়া শ্রমিক সকলে কাম বন্ধ কৰি কৰ্ম ক্ষেত্ৰত থাকে, ইয়াক _____ ধৰ্মঘট বুলি কোৱা হয়।

(খালী ঠাইখন পূৰণ কৰা)

(vi) Which of the following characteristics is not applicable in the collective bargaining process?

সামূহিক দৰদাম প্ৰক্ৰিয়াত কোনটো বৈশিষ্ট্য প্ৰযোজ্য নহয়?

(a) It is not a bipartite process

ই এক দ্বিপাক্ষিক প্ৰক্ৰিয়া নহয়

(b) It is a flexible process

ই এক নমনীয় প্ৰক্ৰিয়া

(c) It is a collective process
ই এক সামূহিক প্ৰক্ৰিয়া

(d) It is an interdisciplinary system
ই এক আন্তঃবিষয়ক ব্যৱস্থা

(Choose the correct option)
(সঠিক বিকল্পটো বাছনি কৰা)

(vii) Conciliation and mediation are compulsory encourage process where the third party imposes a binding decision.

মীমাংসা আৰু মধ্যস্থতা হৈছে বাধ্যতামূলকভাৱে উৎসাহিত কৰা প্ৰক্ৰিয়া য'ত তৃতীয় পক্ষই বাধ্যতামূলক সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে।

(State whether the statement is True or False)
(বিবৃতিটো সত্য নে অসত্য উল্লেখ কৰা)

(viii) According to Industrial Relations Code 2020, the minimum number of workers required to form a trade union is—

উদ্যোগিক সম্পর্ক সংহিতা 2020 অনুসৰি, শ্রমিক সংগঠন গঠন কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় ন্যূনতম শ্রমিকৰ সংখ্যা হ'ল—

(a) 5

৫ জন

(b) 30

৩০ জন

(c) 10

১০ জন

(d) 7

৭ জন

(Choose the correct option)
(সঠিক বিকল্পটো বাছনি কৰা)

2. Answer the following questions : (any six)
2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো ছয়টা)

(a) What is meant by the term industrial democracy?

ঔদ্যোগিক গণতন্ত্ৰ শব্দটোৰ অৰ্থ কি?

(b) Discuss any two indicators of sound industrial relations.

ভাল ঔদ্যোগিক সম্পর্কৰ যিকোনো দুটা সূচক আলোচনা কৰা।

(c) Elaborate any two difficulties of trade union.

শ্রমিক সংঘৰ যিকোনো দুটা অসুবিধাৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা।

(d) Define adjudication.

বিচাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(e) What are the objectives of labour welfare?

শ্রমিক কল্যাণৰ উদ্দেশ্যসমূহ কি কি?

(f) What are the roles of a trade union in dispute settlement?

বিবাদ নিষ্পত্তিৰ ক্ষেত্ৰত শ্রমিক সংঘৰ ভূমিকা কি?

(g) Write any two causes of industrial disputes.

ঔদ্যোগিক বিবাদৰ যিকোনো দুটা কাৰণ লিখা।

(h) Define the term labour management cooperation.

শ্রম ব্যৱস্থাপনা সহযোগিতা শব্দটোৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(i) Differentiate between Award and Settlement.

পুৰস্কাৰ আৰু নিষ্পত্তিৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।

(j) What does collective bargaining mean in industrial relations?

ঔদ্যোগিক সম্পর্কত সামূহিক দৰদামৰ অৰ্থ কি?

3. Answer the following questions : **(any four)**
5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো চাৰিটা)

- (i) Explain the characteristics of the Trade Union.
শ্ৰমিক সংঘৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।
- (ii) Explain the rights of ILO.
আন্তৰ্ৰাষ্ট্ৰীয় শ্ৰমিক সংস্থাৰ অধিকাৰসমূহ বৰ্ণনা কৰা।
- (iii) Differentiate between voluntary arbitration and compulsory arbitration.
স্বেচ্ছামূলক মধ্যস্থতা আৰু বাধ্যতামূলক মধ্যস্থতাৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা।
- (iv) Explain the factors affecting Industrial Relations.
ঔদ্যোগিক সম্পৰ্কক প্ৰভাৱিত কৰা কাৰকসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।
- (v) Explain the role of workers' participation in management in reducing industrial conflicts.
ঔদ্যোগিক সংঘাত হ্ৰাস কৰাৰ ক্ষেত্ৰত পৰিচালনাত শ্ৰমিকৰ অংশগ্ৰহণৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা।

- (vi) "Works committees are not very successful in India." Discuss with reasons.

"ভাৰতত কৰ্ম সমিতিবোৰ বেছি সফল নহয়।" কাৰণসমূহৰ সৈতে আলোচনা কৰা।

- (vii) Explain the process of collective bargaining.
সামূহিক দৰদামৰ প্ৰক্ৰিয়াটো ব্যাখ্যা কৰা।

- (viii) Write a short note on role of International Labour Standards.

আন্তৰ্ৰাষ্ট্ৰীয় শ্ৰমিক মানদণ্ডৰ ভূমিকাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা।

4. Answer the following questions : **(any two)**
10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো দুটা)

- (i) Define Strikes. Discuss the advantages and disadvantages of strike as a tool for workers.
2+4+4=10

ধৰ্মঘটৰ সংজ্ঞা দিয়া। শ্ৰমিক সকলৰ বাবে এক সঁজুলি হিচাপে ধৰ্মঘটৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহ আলোচনা কৰা।

Contd.

- (ii) Define labour. Discuss the role of the ILO in maintaining labour standards in a developing country like India.

2+8=10

শ্রমৰ সংজ্ঞা দিয়া। ভাৰতৰ দৰে উন্নয়নশীল দেশত শ্রমৰ মানদণ্ড বজাই ৰখাত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় শ্ৰমিক সংগঠনৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

- (iii) Why are trade unions formed? Explain their importance and functions in an industrial site.

2+4+4=10

শ্ৰমিক সংগঠনসমূহ কিয় গঠন কৰা হয়? এটা ঔদ্যোগিক স্থানত ইয়াৰ গুৰুত্ব আৰু কাৰ্য্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

- (iv) Discuss the emerging challenges in Industrial Relations in the context of globalisation and technological advancement.

5+5=10

গোলকীয়কৰণ আৰু প্ৰযুক্তিগত উন্নতিৰ সন্দৰ্ভত ঔদ্যোগিক সম্পৰ্কত উদ্ভৱ হোৱা প্ৰত্যাহ্বানসমূহ আলোচনা কৰা।

- (v) Distinguish between adjudication and arbitration. Critically examine the effectiveness of grievance redressal machinery in India with a suitable example.

3+7=10

বিচাৰ আৰু মধ্যস্থতাৰ মাজত পাৰ্থক্য লিখা। এক উপযুক্ত উদাহৰণৰ জৰিয়তে ভাৰতত অভিযোগ নিষ্পত্তিৰ ব্যৱস্থাৰ ফলপ্ৰসূতা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।